

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії та менеджменту туризму

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ОСНОВИ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг
(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм і рекреація"
(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет Географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Основи туризму і рекреації** складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності 2015 р.) та відповідає освітній програмі Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг, уведений наказом по університету № 83 від 28.02.2023 р. (спеціальність 242 «Туризм і рекреація», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»).

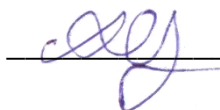
Розробник: ас. **Смик Оксана Степанівна**, асистент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр. н.

Погоджено
з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс
та туроперейтинг»

Галина КРУЛЬ

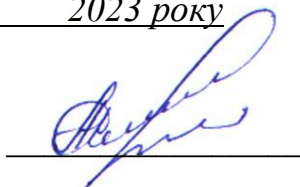
Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

1. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні основних понять туризму і рекреації відповідно до його класифікації, ознайомленні зі структурою та функціями туристичної індустрії.

Пререквізити. Курс є вихідним.

2. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

– ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

– СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

– СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

– СК21. Здатність аналізувати територіальне поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури за формами та видами туризму

Програмні результати навчання:

– ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

– ПРН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

– ПРН27. Пояснювати спеціалізацію туризму на основі аналізу територіального поєднання рекреаційно-туристичних ресурсів, господарства та інфраструктури

Студенти також мають:

знати:

– поняття турист і туристична подорож; чинники, що впливають на розвиток туризму; види та форми туризму. Бути обізнаними з туроператорською і турагентською діяльністю; готельним, ресторанним і транспортним обслуговуванням туристів.

вміти:

– класифікувати будь-яку туристичну подорож за видами і формами туризму; описувати усі туристичні послуги, що включені до неї; аналізувати у взаємних зв'язках підприємства, які надають ці послуги, формують із них туристичний продукт і продають їх або його.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Основи туризму і рекреації</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	5,0	150	2	30	-	30	-	90	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інд
Теми лекцій	Змістовий модуль 1. Основні поняття чинники та класифікація туризму				
Тема 1. Поняття турист і туристична подорож.	16	4			12
Тема 2. Види та форми туризму.	22	4	6		12
Тема 3. Чинники туризму.	18	2	4		12
Тема 4. Туристичний продукт	14	4	4		6
Всього Модуль 1	70	14	14		42
	Змістовий модуль 2. Туристичні підприємства та дестинації				
Тема 5. Туристичні оператори	12	2	4		6
Тема 6. Туристичні агенти	12	2	4		6
Тема 7. Готельне обслуговування в туризмі	16	4			12
Тема 8. Ресторанне обслуговування в туризмі	8	2			6
Тема 9. Транспортне обслуговування в туризмі	12	2	4		6
Тема 10. Туристичні дестинації та рекреаційні ресурси	20	4	4		12
Всього Модуль 2	80	16	16		48
Всього годин	150	30	30		90

3.3. Теми практичних занять

№з/ п	Назва теми	Кіль- кість годин	Кіль- кість балів
1	Назва: Види туризму. Завдання: Підготувати презентацію «Види туризму» Результати: Захист презентації.	6	10
2	Назва: Форми туризму. Завдання: Підготувати презентацію «Форми туризму» Результати: Захист презентації.	4	5
3	Назва: Туристичний продукт. Завдання: Основні вимоги до працівників у сфері готельно-ресторанного сервісу Результати: Усна відповідь	4	5
4	Назва: Туристичні оператори. Завдання: Підготувати презентацію про провідні туроператори України і світу (країна на вибір). Результати: Захист презентації.	4	5
5	Назва: Туристичні агентства. Завдання: Підготувати презентацію туристичні агентства України, Чернівецької області (на вибір). Результати: Захист презентації. Екскурсія до туристичної агенції	4	5
6	Назва: Транспортне обслуговування в туризмі. Завдання: Підготувати презентацію «Провідні транспортні компанії України і світу». Результати: Захист презентації.	4	5
7	Назва: Туристичні дестинації та рекреаційні ресурси. Завдання: Підготувати індивідуальні творчі роботи до теми «Туристичний потенціал своєї місцевості» Результати: Захист презентації.	4	5
Всього		30	40

3.4. Самостійна робота*

№	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття турист і туристична подорож	5
2	Види та форми туризму	10
3	Чинники туризму	10
4	Туристичний продукт	10
5	Туристичні оператори	10
6	Туристичні агенти	10
7	Готельне обслуговування в туризмі	10
8	Ресторанне обслуговування в туризмі	10
9	Транспортне обслуговування в туризмі	10
10	Туристичні дестинації та рекреаційні ресурси	5
Всього годин		90

*Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені до тематичного і підсумкового тестового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- ✓ словесні методи (лекція, розповідь, бесіда, консультація, дискусія, проблемна ситуація тощо),
- ✓ практичні заняття (індивідуальні проекти, робота в групі),
- ✓ наочні методи (презентації, відеоматеріали, майстер-класи тощо),
- ✓ електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні),
- ✓ самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Відсоток від максимальної кількості балів	Критерії оцінювання усної відповіді
90-100%	<p>Студент дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами. Знання предмету міцні і глибокі, виходять за межі навчальних програм, підручників і навчальних посібників та носять науковий та інноваційний характер (самостійно на основі первинних знань, отриманих від педагога чи з підручника). Знання використовуються вільно. Легко і самостійно переносяться на нові види діяльності в межах обраної професії.</p> <p>На додаткові запитання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, студент відповідає правильно та вичерпно, без допомоги викладача чи колег.</p>
80-89%	<p>Студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем. Знання студент трансформує самостійно, легко переносить на нові види діяльності в межах теми чи предмету, що вивчається. Студент допускає незначні неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача.</p> <p>На додаткові запитання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, дає недостатньо вичерпні відповіді або відповідає за допомогою викладача чи колег.</p>
70-79%	<p>Студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Знання завчені з підручника переказуються без їхнього розуміння, відповідь є неконкретною, поверховою, без наведення прикладів. Не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається. Відповіді на запитання дає не одразу, завченими з підручника фразами, після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі.</p>
50-69%	<p>Студент у відповіді викладає матеріал не достатньо зв'язано і послідовно, допускає грубі помилки, або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача.</p> <p>У відповідях на додаткові запитання мають місце заминки і перерви, студент не може пояснити проблему, розуміє її приблизно.</p>
30-49%	<p>Студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача.</p> <p>Виявляє незнання і нерозуміння навчального матеріалу, не орієнтується в предметі та як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.</p> <p>Потребує подальшої роботи над засвоєнням питання.</p>

Відсоток від максимальної кількості балів	Критерії оцінювання доповіді з презентацією
90-100%	<p>Зміст доповіді студента відповідає заявленій темі. Студент вільно володіє матеріалом; повністю, правильно, послідовно, обґрунтовано розкриває тему, наводить різноманітні приклади. Присутні критичний аналіз та судження, логічні висновки.</p> <p>Виклад суті доповіді є виразним, чітко виділяються головні моменти. Студент впевнено тримається перед аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту.</p> <p>Мультимедійна презентація вдало доповнює виступ студента; має логічну структуру (титульний слайд, інформаційні слайди, завершальний слайд), не перенасичена текстом (не більше 40% презентації, не допускається наявність „слайдів-шпаргалок”), містить релевантний ілюстративний матеріал (графіки, діаграми, таблиці, схеми, картинки, фотографії, відеоматеріали тощо). Загальна кількість слайдів – не менше 10-ти.</p> <p>В оформленні слайдів витримано єдиний стиль, грамотно вибрана кольорова гама з урахуванням фізіологічних особливостей людини в її сприйнятті. Шаблон повинен відповідати представленій темі (або хоча б бути нейтральним).</p> <p>Інформація на слайдах ретельно структурована, достовірна, відсутні фактичні помилки. Текст презентації грамотно написаний, лаконічний і зрозумілий слухачам. Розмір шрифту не повинен бути дрібним (мінімум - 22 пт). Важливі відомості виділено за допомогою інструментів форматування.</p> <p>На додаткові запитання, які ставляться для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, студент відповідає правильно та вичерпно, без допомоги викладача чи колег.</p>
80-89%	<p>Зміст доповіді студента відповідає заявленій темі. Студент володіє матеріалом; повністю, послідовно розкриває тему. Присутні критичний аналіз та судження, логічні висновки. Разом з тим, студент допускає окремі помилки та неточності, що не впливає на загальний характер відповіді.</p> <p>Виклад суті доповіді є виразним. Студент володіє культурою мовлення, дотримується регламенту.</p> <p>Мультимедійна презентація вдало доповнює виступ студента, має логічну структуру (титульний слайд, інформаційні слайди, завершальний слайд), містить релевантний ілюстративний матеріал (графіки, діаграми, таблиці, схеми, картинки, фотографії, відеоматеріали тощо). Загальна кількість слайдів – не менше 10-ти.</p> <p>У презентації відсутні „слайди-шпаргалки”. Разом з тим, окремі слайди перенасичені текстом (більше 40%).</p> <p>В оформленні слайдів витримано єдиний стиль, грамотно вибрана кольорова гама з урахуванням фізіологічних особливостей людини в її сприйнятті. Шаблон повинен відповідати представленій темі (або хоча б бути нейтральним).</p> <p>Інформація на слайдах ретельно структурована, достовірна, проте наявні незначні фактичні помилки. Текст презентації грамотно написаний, лаконічний. Розмір шрифту не повинен бути дрібним (мінімум - 22 пт).</p>

	<p>Важливі відомості виділено за допомогою інструментів форматування.</p> <p>На додаткові запитання, які ставляться для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, студент дає недостатньо вичерпні відповіді або відповідає за допомогою викладача чи колег.</p>
70-79%	<p>Зміст доповіді студента відповідає заявленій темі. Студент виявляє знання і розуміння основного матеріалу теми, проте у доповіді допускає суттєві помилки. Порушено логіку розкриття основних питань теми.</p> <p>Мультимедійна презентація має структуру (титульний слайд, інформаційні слайди, завершальний слайд), містить релевантний ілюстративний матеріал (графіки, діаграми, таблиці, схеми, картинки, фотографії, відеоматеріали тощо). Загальна кількість слайдів – не менше 8-ми.</p> <p>Розмір шрифту не повинен бути дрібним (мінімум - 22 пт).</p> <p>У презентації відсутні „слайди-шпаргалки”. Разом з тим, більшість слайдів перевантажені текстом (більше 40%). Важливі відомості на слайдах ніяк не виділено, наявні фактичні та граматичні помилки.</p> <p>Відповіді на додаткові запитання студент дає не одразу, при цьому відповіді нечіткі.</p>
50-69%	<p>Зміст доповіді студента не в повній мірі відповідає заявленій темі. Студент допускає грубі помилки у висвітленні питань теми.</p> <p>Композиція доповіді нелогічна.</p> <p>Під час виступу студент зчитує текст зі „слайдів-шпаргалок”.</p> <p>Загальна кількість слайдів мультимедійної презентації - менше 7-ми.</p> <p>Стилю презентації не дотримано. Більшість слайдів перевантажені текстом (більше 40%), який до того ж містить грубі граматичні помилки.</p> <p>Важливі відомості на слайдах ніяк не виділено, наявні фактичні помилки.</p> <p>Ілюстративний матеріал не завжди узгоджується зі змістом доповіді.</p> <p>При відповіді на додаткові запитання студент довго вагається, невпевнено формулює її, не може чітко, зрозуміло викласти свою думку стосовно поставленої проблеми.</p>
30-49%	<p>Зміст доповіді студента значною мірою не відповідає заявленій темі. Студент не орієнтується в темі.</p> <p>Під час виступу студент зчитує текст зі „слайдів-шпаргалок”, яких більшість у презентації.</p> <p>Загальна кількість слайдів мультимедійної презентації - менше 6-ти.</p> <p>Стилю презентації не дотримано. Інформація на слайдах містить фактичні помилки. Ілюстративний матеріал практично відсутній або переважно нерелевантний доповіді.</p> <p>Доповідь та презентація потребують суттєвого доопрацювання студентом.</p>

Кількість балів за одне правильне тестове завдання	Критерії оцінювання тестових завдань
0,5-1 балів	Тестове завдання складається, принаймні, з чотирьох варіантів змістовних відповідей, з яких лише одна правильна. Неправильні відповіді неочевидні та виглядають правдоподібними за відсутності знань із питання, релевантного тестовому завданню.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні тестування;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проєкти; індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

7. Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента під час семінарського заняття);
- захист презентації;
- письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: залік (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (презентацій чи тематичних тестувань). Кількість передбачених балів за різні види робіт зазначені у силабусі, робочій програмі, в системі дистанційного навчання Moodle, куди за умови онлайн-навчання студенти завантажують роботи, і де здійснюється тестовий контроль, та оголошуються під час занять (або виставляються в Moodle). Матеріал, винесений на самостійне опрацювання включений до тестів модульного і підсумкового контролю.

Тестові завдання різних форм розроблені до змістових модулів і покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Загалом весь матеріал поділений на два змістових модуля, які передбачають поступове накопичення балів упродовж семестру: ЗМ1 передбачає накопичення 30

балів (20 з яких – виконання практичних робіт, 10 – тестовий контроль), ЗМ2 – 30 балів (20 – практичні, 10 – тести), підсумковий модуль – 40 балів, що в сумі складає 100 балів за семестр.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теор. (тести)	Практ.	Теор. (тести)	Практ.		
10	20	10	20	40	100

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту : навч. посіб. Київ, 2004. 288 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України. Київ : Альтерпрес, 2011. 462 с.
3. Богатирьова Г. А., Ніколайчук О. А., Романуха О. М., Снігур К. В. Організація туристичної діяльності: методика та практика : навч. посіб. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 159 с.
4. Джинджоян В. В. Основи туризмознавства. Навчальний посібник / В. В. Джинджоян, Н. А. Горожанкіна, З. В. Бойко. Київ: Каравела 2022. 231 с.
5. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. Чернівці, 2003. 300 с.
6. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 334с.
7. Король О.Д., Крачило М.П. Менеджмент туризму. Чернівці: Рута, 2008. 240 с.
8. Кручек О. А. Основи туризмології: навч.посіб. / О. А. Кручек, С. Ф. Соляник, О. В. Парубець, С. І. Гордієнко. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 234 с.
9. Любіцева О. О., Бабарицька В. К. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 335 с.
10. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства: навч. посібник. Маріуполь: ГВУЗ «ПДТУ», 2018. 154 с.
11. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. Київ, 2008. 661 с.
12. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 244 с.
13. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. пос. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
14. Мальська М. Туристично-ресурсний потенціал території: підручник / М. Мальська, Н. Паньків. Київ: Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 534 с.

15. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму: навч. посібник. Львів : 2016. 177 с.
16. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу. К.:Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
17. Михайліченко Г.І. Організація туризму. Модуль 1. Основи туризмознавства: опорний конспект лекцій. Київ : КНТЕУ, 2018. 188 с.
18. Торяник В. М. Екскурсологія : підручник / В. М. Торяник, А. В. Хрідочкін, В. В. Джинджоян. Київ: Каравела, 2023. 370 с.
19. Устименко Л. М. Основи туризмознавства : практикум / Л. М. Устименко, Н. В. Булгакова; МОН України, М-во культури України, Київський НУ культури і мистецтв [та ін.]. К.: Ліра-К, 2018. 79 с.
20. Федорченко В. К. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти: навч. посіб. / В. К. Федорченко, І. М. Мініч. Київ: Ліра-К, 2021. – 338 с.
21. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Додаткова література

1. Джинджоян В. В. Інноваційні технології в туризмі та гостинності: навчальний посібник / В. В. Джинджоян, Т. В. Тесленко, К. М. Горб. Дніпро: ДДУ, 2022. 348 с.
2. Мальська М. П. Активний туризм: теорія та практика: підручник / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, П. В. Романів. Київ: Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 252 с.
3. Мальська М. П. Гастрономічний туризм. Навчальний посібник / М. П. Мальська, М. І. Філь, І. Г. Пандяк. Київ: Каравела, 2021. 304 с.
4. Мальська М. П. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти). Навчальний посібник / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун, Н. В. Антонюк. Київ : Каравела. 2022. 234 с.
5. Мальська М. П. Міжнародний курортний спа-менеджмент: навч. посіб. / М. П. Мальська, Л. А. Малюга, Ю. О. Масюк. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 272 с.
6. Мальська М. П. Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посібник / М. П. Мальська, А. Т. Грицишин, С. В. Білоус, М. Я. Топорницька. Київ: Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 232 с.